

Problemes actuals de les relacions internacionals

Codi: 101092

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500259 Ciència Política i Gestió Pública	OT	3	2
2500259 Ciència Política i Gestió Pública	OT	4	0
2503778 Relacions Internacionals	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Guillem Farrés Fernández

Correu electrònic: Guillem.Farres@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No té prerequisits acadèmics.

L'estudiant ha de tenir l'hàbit de llegir i consultar diferents mitjans de comunicació d'informació general, seguint especialment les notícies de caràcter internacional, així com els articles d'opinió sobre qüestions polítiques globals.

Objectius

En aquesta assignatura es presentaran una sèrie de problemàtiques contemporànies, en funció dels fets de cada curs acadèmic, de gran rellevància a l'agenda actual de les Relacions Internacionals. Aquests successos i processos es tracten de forma monogràfica.

L'objectiu central és introduir l'alumnat en el coneixement d'una sèrie de problemàtiques internacionals de rellevància en l'agenda política actual, tot facilitant-li les principals eines conceptuais que ens aporta la teoria de les Relacions Internacionals i que ens permeten aproximar-nos a la comprensió dels fenòmens contemporanis en tota la seva complexitat.

Els objectius bàsics del curs són:

- Desenvolupar l'aplicació per l'alumnat dels conceptes fonamentals de la disciplina de Relacions Internacionals per a la comprensió d'àrees temàtiques;
- Familiaritzar l'alumne amb una sèrie de processos que configuren la societat internacional contemporània
- Contribuir a millorar l'expressió i defensa de manera oral i per escrit de diferents punts de vista sobre qüestions internacionals rellevants.

Competències

Ciència Política i Gestió Pública

- Aplicar el coneixement teòric i analític de les relacions internacionals a casos pràctics i professionals, en particular en l'esfera del conflicte i la cooperació entre actors.
- Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
- Demostrar que es coneixen les tendències teòriques i les aproximacions analítiques clàssiques i recents de les relacions internacionals.
- Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina i els diferents camps; les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, així com el seu valor per a la pràctica professional mitjançant casos concrets.
- Dissenyar tècniques per a la recollida de dades, coordinar el tractament de la informació i aplicar rigorosament mètodes de verificació d'hipòtesis.
- Elaborar i planificar recerques o informes analítics.
- Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
- Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
- Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
- Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
- Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
- Treballar amb tècniques quantitatives i qualitatives d'anàlisi per aplicar-les en els processos de recerca.
- Treballar autònomament.
- Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
- Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.
- Valorar aspectes distintius i instrumental conceptual i metodològic específic de les diverses tendències i aproximacions analítiques de les relacions internacionals.

Relacions Internacionals

- Analitzar la societat internacional i la seva estructura, així com entendre la rellevància en els problemes de la vida real i la pràctica professional.
- Aplicar el coneixement de l'estructura i el funcionament de les institucions internacionals a problemes i/o casos pràctics, reals o simulats.
- Aplicar tècniques d'anàlisi quantitatives i qualitatives als processos de recerca.
- Argumentar i establir relacions de causalitat plausibles, a partir de dades i de metateories, i establir formes de validar o refutar-les.
- Diferenciar les principals teories de les relacions internacionals i els seus diversos camps (teoria internacional, conflictes i seguretat, organitzacions internacionals, economia política internacional, etc.) per aplicar-los a la pràctica professional.
- Dissenyar, planificar i dur a terme treballs i estudis d'anàlisi i/o intervenció en els diferents àmbits de les relacions internacionals.
- Elaborar i preparar la presentació d'informes i/o propostes d'intervenció.
- Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals rigoroses.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar el coneixement teòric i analític de les relacions internacionals a casos pràctics i professionals, en particular en l'esfera del conflicte i la cooperació entre actors.
2. Aplicar tècniques d'anàlisi quantitatives i qualitatives als processos de recerca.
3. Argumentar des de diferents perspectives teòriques.

4. Argumentar i establir relacions de causalitat plausibles, a partir de dades i de metateories, i establir formes de validar-o refutar-les.
5. Demostrar que es coneixen les tendències teòriques i les aproximacions analítiques clàssiques i recents de les relacions internacionals.
6. Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
7. Descriure els principals elements que caracteritzen la societat internacional global (1945-2000).
8. Descriure l'ordre internacional: anarquia versus ordre, societat d'estats i societat transnacional.
9. Dissenyar tècniques per a la recollida de dades, coordinar el tractament de la informació i aplicar rigorosament mètodes de verificació d'hipòtesis.
10. Elaborar i planificar recerques o informes analítics.
11. Elaborar i preparar la presentació dinformes i/o propostes d'intervenció.
12. Exposar les grans aproximacions a les relacions internacionals (realisme, transnacionalisme, estructuralisme).
13. Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
14. Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
15. Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals rigoroses.
16. Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
17. Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
18. Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
19. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
20. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
21. Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
22. Treballar amb tècniques quantitatives i qualitatives d'anàlisi per aplicar-les en els processos de recerca.
23. Treballar autònomament.
24. Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
25. Utilitzar adequadament la teoria i els conceptes de les relacions internacionals (tradicions de pensament hobbesiana, grociana i kantiana).
26. Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.
27. Valorar aspectes distintius i instrumental conceptual i metodològic específic de les diverses tendències i aproximacions analítiques de les relacions internacionals.
28. Valorar críticament els impactes de la globalització en diferents àmbits: seguretat, medi ambient, drets humans, migracions i pau.
29. Valorar els aspectes distintius i instrumentals propis, des d'un enfocament conceptual i metodològic, específic de les diverses tendències i aproximacions analítiques de les relacions internacionals.

Continguts

Al llarg del semestre es realitzarà un seguiment de l'actualitat internacional. Igualment, els diferents temes tractats ens serviran per abordar els problemes actuals de les relacions internacionals.

Introducció

- Agenda global contemporània, i principals tensions i problemes internacionals

Bloc I

Un context: l'Àfrica subsahariana, una regió de problemes i oportunitats

- Reflexions sobre l'estudi del subcontinent africà.
- Context sociopolític de l'aparició de l'Estat postcolonial.
- La construcció de l'Estat postcolonial
- El neopatrmonialisme i l'extraversió

- La posició dels Estats africans en el sistema internacional
- Sistema món i imperialisme
- Dinàmiques de conflicte a l'Àfrica subsahariana
- El conflicte intern-internacionalitzat
- Cooperació i ajuda al desenvolupament
- Principals organitzacions intergovernamentals africanes

Bloc II

Una resposta: Moviments socials transnacionals, un nou actor en les relacions internacionals?

- Conceptes i definicions
- La incorporació de moviments socials transnacionals en les diferents perspectives teòriques
- Antecedents històrics (moviment abolicionista de l'esclavitud, sufragista femení i obrer)
- Nous actors de la societat civil després de la Segona Guerra Mundial
- Els nous moviments socials
- Moviment altermundialista i el Fòrum Social de Porto Alegre
- La primavera àrab, el moviment dels indignats i Occupy Wall Street
- Context actual (moviment feminista, *Black Lives Matter*, *Extinction Rebellion*, etc.)

Bloc III:

Un tipus de problema: Els conflictes internacionals

- Conceptes i definicions
- Instruments i pautes per l'anàlisi de conflictes complexos
- Actors i dinàmiques
- Conseqüències sistèmiques i regionals dels conflictes
- Estudis de casos
- Lliçons apreses

Metodologia

La dedicació a aquesta assignatura es concreta en diversos tipus d'activitats, cadascuna amb una determinada càrrega docent. El seu valor, 6 crèdits ECTS, implica una dedicació total de 150 hores, que es distribuïran en diversos tipus d'activitats:

- Les activitats dirigides són activitats a l'aula, amb la presència del professor i consistiran en classes magistrals (amb la possibilitat de desenvolupar debats en gran grup); en seminaris de discussió de les lectures obligatòries o materials temàtics en grups més reduïts; en sessions més orientades a qüestions pràctiques, en les que s'analitzaran casos, problemes i exemples relatius al temari del curs. Aquestes activitats representen al voltant del 35% del total del treball exigít.
- Les activitats supervisades són activitats dutes a terme per l'estudiant fora de l'aula d'acord amb un pla de treball dissenyat i posteriorment tutoritzat i avaluat per part del professor. Aquestes activitats representen, aproximadament, el 10% del treball exigít.
- Les activitats autònomes són totes aquelles activitats que fa l'alumne pel seu compte i d'acord amb les exigències del curs per tal de superar amb èxit l'assignatura, tals com lectures bàsiques i complementàries,

estudi dels apunts de classe o totes aquelles altres activitats que complementen la formació que s'assoleix en aquest curs.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals amb ús de les TIC i debat en gran grup	43	1,72	1, 3, 5, 7, 8, 10, 21, 28
Debats sobre les lectures obligatòries	3	0,12	3, 5, 6, 12, 17, 25, 27
Pràctiques i exposicions orals a classe, estudis de cas	6	0,24	1, 5, 6, 7, 10, 13, 16, 21, 24, 28
Tipus: Supervisades			
Lectura i preparació dels textos que seran objecte d'un control a classe	7	0,28	14, 16, 17, 21, 23
Redacció del treball de curs	5	0,2	14, 17, 21, 24, 26
Tutories i comentaris examen	3	0,12	
Tipus: Autònomes			
Estudi del temari de l'assignatura i lectures complementàries	76	3,04	14, 23

Avaluació

L'avaluació d'aquesta matèria comporta, per part de l'estudiant:

- Assistència regular a classe i la participació a les activitats (20% de la nota final): debats, comentaris de lectures, aportacions a les exposicions orals, etc.
- Avaluació continuada (30% de la nota final): comentaris escrits sobre lectures o vídeos, preparació de debats o jocs de simulació, etc.
- Un treball en grup sobre algun dels temes/casos tractats a classe (50% de la nota final), que serà presentat en públic en les darreres sessions de l'assignatura. La part escrita valdrà el 80% de la nota, mentre que la defensa oral del mateix comptarà el 20% restant. L'extensió del treball serà d'un màxim d'unes 5.000 paraules, més bibliografia i annexos. El treball es realitzarà amb entreliniat de 1.5, lletra Arial cos 12 en el cos del treball i 10 en les notes a peu de pàgina. La data d'entrega es concretarà un cop iniciat el curs.

No hi ha examen final

Al febrer hi haurà una prova de compensació en la que els estudiants que hagin seguit el curs amb regularitat però no hagin aprovat l'assignatura podran tornar a presentar-se. La nota obtinguda en aquesta prova compensatòria promitjarà amb un 70% amb la nota obtinguda durant el curs (30%). Aquesta avaluació compensatòria tindrà lloc en les dates establertes per la Facultat.

La concurrència a dues de les activitats d'avaluació esmentades és incompatible amb la qualificació de "NO PRESENTAT"

D'acord amb l'article 117.2 de la Normativa acadèmica de la UAB, l'avaluació dels alumnes repetidors podrà consistir en una sola prova de síntesi. L'alumnat repetidor que es vulgui acollir a aquesta possibilitat, caldrà que es posi en contacte amb el professorat a principi de curs.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació continuada: comentaris escrits sobre lectures o vídeos, preparació de debats o jocs de simulació, etc.	30% de la nota final	4	0,16	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 15, 18, 19, 20, 21, 23, 25, 29
Participació a classe, debats i altres activitats programades pels professors	20% de la nota final	0	0	13, 16, 17, 21, 23, 26
Treball en grup i exposició oral	50% nota final (80% part escrita i 20% exposició oral)	3	0,12	1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28

Bibliografia

Bibliografia complementària

- Amnistía Internacional. (2020). *Los derechos humanos en África: Retrospectiva 2019* (AFR 01/1352/2020). <https://www.amnesty.org/es/documents/document/?indexNumber=afr01%2f1352%2f2020&language=es>
- Aranson, C. J., & Zartman, I. W. (2005). *Rethinking the economics of war: the intersection of need, creed, and greed*. Woodrow Wilson Center Press.
- Azar, E. E. (1990). *The management of protracted social conflict: theory and cases*. Dartmouth; Gower Pub. Co.
- Azar, E. E., & Burton, J. W. (Eds.). (1986). *International Conflict Resolution: Theory and Practice*. Lynne Rienner Pub.
- Bates, R. H. (1983). *Essays on the Political Economy of Rural Africa*. Cambridge University Press.
- Bayart, J.-F. (2006). *L'Etat en Afrique: La politique du ventre*. Fayard.
- Bayart, J.-F., & Ellis, S. (2000). Africa in the World: A History of Extraversion. *African Affairs*, 99(395), 217-267. JSTOR.
- Blalock, H. M. (1989). *Power and Conflict: Toward a General Theory*. Sage.
- Bourdieu, P., & Wacquant, L. (1992). *Réponses*. Paris: Seuil.
- Bourdieu, Pierre. 1977. «Sur le pouvoir symbolique». *Annales. Économies, Sociétés, Civilisations* 32 (3): 405-11. <https://doi.org/10.3406/ahess.1977.293828>.
- Burton, J. (1990a). *Conflict: resolution and prevention*. Macmillan.
- Burton, J. (Ed.). (1990b). *Conflict: Human Needs Theory*. The Macmillan Press.
- Castells, M. (2012). *Redes de indignación y esperanza. Los movimientos sociales en la era de Internet*. Madrid: Alianza.
- Chinkin, C., & Kaldor, M. (2013). Gender and new wars. *Journal of International Affairs*, 167-187.
- Cooper, F. (1981). Africa and the World Economy. *African Studies Review*, 24(2/3), 1-86. JSTOR. <https://doi.org/10.2307/523902>
- Deutsch, M., Coleman, P. T., & Marcus, E. C. (2006). *The handbook of conflict resolution*. John Wiley and Sons.
- Diani, M. & Mcadam, D. (Eds.) (2003) *Social Movements and Networks. Relational Approaches to Collective Action*, Oxford, Oxford University Press.
- Eisenstadt, S. N. (1973). *Traditional Patrimonialism and Modern Neopatrimonialism*. Sage Publications.
- Fisas, V. (1998). *Cultura de paz y gestión de conflictos*. Icaria.
- Fisas, V. (2004). *Procesos de paz y negociación en conflictos armados*. Editorial Paidós.
- Galtung, J. (1971). A structural theory of imperialism. *Journal of peace research*, 2, 81-117.
- Galtung, J. (1978). Conflict as a way of life. In *Essays in Peace Research Volume III, Peace and Social Structure: Vol. III* (p. 563). Christian Ejlertsen.
- Galtung, J. (2003). *Paz Por Medios Pacíficos: Paz Y Conflicto, Desarrollo Y Civilización*. Bakeaz; Gernika Gogoratuz.
- Gamson, W. A. (1990) *The Strategy of Social Protest*, Belmont, Wadsworth Publishing Company.
- Herbst, J. (2000). *States and Power in Africa: Comparative Lessons in Authority and Control* (STU-Student edition). Princeton University Press; JSTOR. <https://doi.org/10.2307/j.ctt7rtj>

- Inglehart, R. (1977) *The silent revolution: Changing values and political styles among Western publics*, Princeton, N.J., Princeton University Press.
- Izard, M. (1985). *Gens du pouvoir, gens de la terre: les institutions politiques de l'ancien royaume du Yatenga (Bassin de la Volta Blanche)*. Cambridge University Press.
- Izquierdo Brichs, F. (Ed.). (2009). *Poder y regímenes en el mundo árabe contemporáneo*. Fundació CIDOB.
- Izquierdo, F., & Etherington, J. (2017). *Poder Global, Una mirada desde la Sociología del Poder*. Bellaterra.
- Jeong, H.-W. (2009). *Conflict Management and Resolution: An Introduction*. Taylor & Francis.
- Keck, M.; Sikkink, K. (1999). Activistas más allá de las fronteras. Redes transnacionales en la política internacional. Mèxic: Siglo XXI.
- Koopmans, R. (2004) "Protest in time and space: The evolution of waves of contention". En Snow, D. A., Soule, S. A. & Kriesi, H. (Eds.) *The Blackwell companion to social movements*. London, Blackwell Publishing Ltd.
- Lederach, J. P. (1998). Construyendo la paz: reconciliación sostenible en sociedades divididas. Gernika Gogoratuz.
- Lederach, J. P., & Jenner, J. M. (2002). *A handbook of international peacebuilding: into the eye of the storm*. Jossey-Bass.
- Médard, J.-F. (1991). L'État néo-patrimonial en Afrique noire. *États d'Afrique noire. Formations, mécanismes et crise*, 323-353.
- Ramsbotham, O., Woodhouse, T., & Miall, H. (2011). *Contemporary conflict resolution: the prevention, management and transformation of deadly conflicts*. Polity Press.
- Said, E. W. (1978). *Orientalism*. Routledge & Kegan Paul Ltd.
- Snow, D. A., Soule, S. A. & Kriesi, H. (Eds.) *The Blackwell companion to social movements*. London, Blackwell.
- Snow, David A. et al. (1986). «Frame Alignment Processes, Micromobilizations, and Movement Participation». *American Sociological Review* (vol. 51, pàg. 464-481).
- Tarrow, S. (1998) *Power in Movement: Social Movements, Collective Action and Politics*, New York, Cambridge University Press.
- Tarrow, S. (2005) *The new transnational activism*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Thies, C. G. (2004). State Building, Interstate and Intrastate Rivalry: A Study of Post-Colonial Developing Country Extractive Efforts, 1975-2000. *International Studies Quarterly*, 48(1), 53-72. <https://doi.org/10.1111/j.0020-8833.2004.00291.x>
- Tilly, C. (1978) *From Mobilization to Revolution*, New York, McGraw-Hill.
- Tilly, C. (2006) *Social Movements, 1768-2004*. Boulder: Paradigm Publishers.
- Tilly, C. (2017). War making and state making as organized crime. En *Collective Violence, Contentious Politics, and Social Change* (pp. 121-139). Routledge.
- Touraine, A. (1995) *Producción de la sociedad*. México: UNAM.
- Vivas, E. (2008) *Campañas, demandas e impactos del movimiento contra el endeudamiento del sur*. Madrid: El Viejo Topo.
- Wallensteen, P. (2007). *Understanding conflict resolution: war, peace and the global system*. SAGE.

Wallerstein, I. (2011). *The Modern World-System IV: Centrist Liberalism Triumphant, 1789-1914*. University of California Press.

Zartman, I. W. (2008). *Negotiation and conflict management: essays on theory and practice*. Routledge.

Programari

L'assignatura no requereix un programari específic.